

28.05.2020

Kirkkohallitus - Virastokollegio

Kirkkohallituksen virastokollegio / Kyrkostyrelsens ämbetskollegium

Kokousaika/Tid 28.05.2020 klo 10:00

Kokouspaikka/Plats Teams

Jäsenet/Medlemmar Pekka Huokuna (puh.joht./ordf.)
Leena Rantanen
Pirjo Pihlaja
Kimmo Kääriäinen
Anna Kaarina Piepponen
Petri MäättäLäsnä/Närvarande Tuomo Pesonen
Asta Virtaniemi (siht./sekr.)
Sami Savilaakso 228, 229 §
Juha Kääriäinen 232 §
Sanna Heickell 233, 237 §
Harri Palo 234 – 236 §

Pöytäkirjan vakuudeksi/In fidem

Tarkastanut/Justerat

Asta Virtaniemi

Pekka Huokuna

28.05.2020

Kirkkohallitus - Virastokollegio

§ 233 Lausunto valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön henkilötunnuksen uudistamista pohtineen työryhmän loppuraportista

Diaarinumero DKIR/406/00.05.00/2020

Esittelijä Rekisterijohtaja Sanna Heickell

Perustelut Valtiovarainministeriö asetti työryhmän selvittämään henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnoimista. Työryhmä asetettiin, koska nykyisen henkilötunnuksen rakenteen, muodostamistavan sekä myöntö- ja käyttötapojen ei katsottu vastaavan yhteiskunnan tarpeita pitkällä tähtäimellä. Työryhmän toimikausi oli 1.9.2017–31.12.2019.

Työryhmän tehtävänä oli

- kartoittaa henkilön yksilöivän tunnuksen lähitulevaisuuden ja pidemmän aikavälin kehitystarpeet
- kartoittaa vaihtoehtoisia ratkaisumalleja henkilön yksilöiväksi tunnukseksi myös niille henkilöryhmille, joille ei nykyisin voida myöntää suomalaista henkilötunnusta
- toteuttaa vaikutusten arviointi keskeisimpien vaikutusten osalta sisältäen myös henkilötunnuksen sukupuolisidonnaisuudesta luopumisen vaikutukset
- laatia ehdotus henkilötunnuksen kehittämisestä sekä henkilön yksilöivästä tunnuksesta, sen hallintamallista ja uudistuksen aikataulusta.

Lausunnon antajia pyydetään arvioimaan esitettyjen ehdotusten vaikutusta oman organisaation näkökulmasta siten, että arvioidaan erityisesti toimintatapoihin liittyviä vaikutuksia, muutoksesta aiheutuvia kustannuksia, muita mahdollisia vaikutuksia sekä ehdotuksen aikataulua ja siirtymäaikoja. Lausunnot pyydetään toimittamaan 1.6.2020 mennessä.

Raportin mukaan tavoitteena on, että Suomessa julkisen hallinnon kanssa fyysisesti tai digitaalisesti asioivalla henkilöllä on ainoastaan yksi identiteetti ja ainoastaan yksi rekisterihenkilöllisyys.

Tunnus voitaisiin luoda viranomaisen tai henkilön omasta toimesta, jos sitä ei ole luotu jo syntymän yhteydessä. Henkilö tunnistetaan joko fyysisesti tai sähköistä todentamista hyödyntäen. Henkilötunnus voitaisiin myöntää myös viranomaisaloitteisesti henkilöä tunnistamatta. Tunnuksen sitominen henkilöön tapahtuisi henkilöllisyysasiakirjojen, biometristen tunnisteen tai muiden tietojen avulla.

Tavoitetilassa henkilötunnuksesta ei kävisi ilmi henkilön yksilöiviä tietoja eikä sitä tarvitsisi muuttaa, vaikka henkilöön liitettyjä tietoja muutettaisiin. Tämä tarkoittaisi sitä, että tunnus ei muodostuisi enää henkilön syntymäpäivästä eikä siinä eroteltaisi sukupuolta.

Kirkkohallitus - Virastokollegio

28.05.2020

Esitettävä uudistus edellyttää kokonaan uuden tunnusjärjestelmän luomista nykyisen henkilötunnuksen rinnalle. Uuden henkilötunnuksen pituus ja rakenne vastaisi nykyistä, mutta tunnuksen alkuosa ei muodostaisi mitään henkilöön liittyvää päivämäärää eikä siitä voisi tehdä enää päätelmiä henkilön sukupuolesta. Tunnus voitaisiin siis muodostaa satunnaisesta numeroavaruudesta.

Työryhmä ehdottaa raportissaan uudenmuotoisen henkilötunnuksen käyttöönottoa seuraavin ominaisuuksin:

- sukupuoli- ja syntymäaikaneutraalius
- henkilötunnuksen saanti mahdollistetaan nykyistä laajemmalle henkilöryhmälle,
- väestötietojärjestelmään tallennetaan uutta tietosisältöä henkilön tunnistamisen tavasta sekä henkilöstä talletettujen henkilötietojen lähteestä.

Muutos toteutettaisiin siirtymäajan puitteissa. Työryhmä ehdottaa, että Digi- ja väestötietovirasto loisi väestötietojärjestelmään rekisteröidyille henkilöille uuden henkilötunnuksen vuoden 2023 aikana, jolloin siirtymäkausi uuden tunnusjärjestelmän käyttöön ottamiseksi alkaisi. Väestötietojärjestelmän henkilötietoja ja henkilötunnusta hyödyntävät tahot voisivat vuodesta 2023 alkaen ryhtyä hyödyntämään uutta tunnusjärjestelmää järjestelmissään ja toiminnassaan. Siirtymäkausi päättyisi vuonna 2027, jonka jälkeen väestötietojärjestelmän tietoja ja henkilötunnusta hyödyntävien tahojen olisi kyettävä käyttämään uutta henkilötunnusta. Henkilöille, joiden tiedot rekisteröidään ensimmäistä kertaa väestötietojärjestelmään siirtymäkauden päätyttyä, ei nykyistä henkilötunnusta enää myönnettäisi lainkaan. Siihen mennessä myönnettyt nykyisenmalliset henkilötunnukset säilytetään väestötietojärjestelmässä pysyvästi. Uusi henkilötunnus merkittäisiin tunnistamisasiakirjoihin kuten passeihin ja henkilökortteihin siirtymäajan päätyttyä.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tietojärjestelmissä henkilötunnusta käsitellään seuraavissa tietojärjestelmissä (luvut arvioita):

- jäsentietojärjestelmä (valtakunnallinen tietojärjestelmä)
- sähköiset asiointipalvelut (3 kpl, valtakunnallisia)
- palkanlaskenta (valtakunnallinen tietojärjestelmä)
- palvelussuhderekisteri (valtakunnallinen tietojärjestelmä)
- matka- ja kulujärjestelmä (valtakunnallinen tietojärjestelmä)
- HR-järjestelmät (3–10 eri järjestelmää, käytössä noin 100 seurakunnassa)
- toiminnanohjausjärjestelmät (3 eri järjestelmää, käytössä noin 200 seurakunnassa)
- seurakuntien hautaustoimen järjestelmät (2 eri järjestelmää, käytössä noin 200 seurakunnassa)
- seurakuntien diakoniatyön järjestelmät (3 eri järjestelmää, käytössä noin 50 seurakunnassa)

Koska henkilötunnuksesta ei olisi jatkossa mahdollista päätellä henkilön syntymäaikaa ja sukupuolta, täytyy henkilötunnusta käyttäviin

28.05.2020

Kirkkohallitus - Virastokollegio

tietojärjestelmiin lisätä uusia tietokenttiä näiden tietojen saamiseksi. Lisäksi muutoksia vaaditaan mm. sähköisten asiointipalveluiden tunnistautumisiin, käsittelysääntöihin, rajapintoihin, lomakkeisiin, raportointiin ja tilastoihin. Muutoksia vaaditaan paitsi tietojärjestelmien tietosisältöihin myös sovellusten näyttöihin ja sovelluslogiikkaan. Muutosten toteuttaminen ei ole tietoteknisesti vaativaa, mutta työmäärällisesti kyseessä on mittava uudistushanke.

Uudistuksen vaikutukset ovat mittavia paitsi työmäärissä myös kustannuksissa. Kirkkohallitus vastaa kirkon valtakunnallisten tietojärjestelmien kustannuksista. Tämän lisäksi jokainen seurakunta on itsenäinen toimija ja hankkinut tietojärjestelmiä omilla sopimuksilla. Lopulliset kustannukset riippuvat sopimuksien sisällöistä, sisältykö esimerkiksi lainsäädäntöpohjaiset muutokset ylläpitomaksuihin vai eivät.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eri tietojärjestelmiin vaadittavien teknisten muutosten kokonaiskustannuksiksi arvioidaan 1 000 000 euroa. Tämän lisäksi kustannuksia syntyy mm. viestinnästä ja uusien toimintatapojen koulutustarpeesta.

Työryhmä ehdottaa, että tarvittavien lainsäädäntömuutosten valmistelu aloitetaan vuoden 2020 aikana. Uuteen tunnusjärjestelmään siirryttäisiin vuosien 2023–2027 välisen siirtymäkauden aikana. Nykyinen henkilötunnusjärjestelmä säilyisi ensisijaisena tunnusjärjestelmänä vuoden 2027 loppuun asti. Digi- ja väestötietovirasto loisi väestötietojärjestelmään rekisteröidyille henkilöille uuden henkilötunnuksen siirtymäkauden alkaessa eli vuoden 2023 alusta lukien. Henkilöillä säilyisi myös nykyinen henkilötunnus väestötietojärjestelmässä. Henkilöille, joiden tiedot tallennettaisiin ensimmäistä kertaa väestötietojärjestelmään siirtymäkauden aikana, tallennettaisiin sekä nykyinen henkilötunnus että uusi henkilötunnus ja sen jälkeen lisätyille henkilöille vain uusi henkilötunnus.

Siirtymäkauden alkaminen vuonna 2023 tarkoittaa muutosten laajuuteen nähden erittäin lyhyttä valmistautumisaikaa. Jo ennen siirtymäkauden alkamista on tietojärjestelmiin kohdistuvia muutoksia suunniteltava, määriteltävä ja testattava. Lisäksi aikataulu aiheuttaa viivästyksiä vuosille 2020–2023 aikataulutettuihin muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin. Myös kaikkien osa-alueiden teknisten toteutusten läpivienti esitetyn siirtymäajan puitteissa on haasteellinen.

Lisätiedot sanna.heickell@evl.fi

Päätösehdotus Annetaan valtiovarainministeriölle seuraava lausunto:

Lausunnonantajan huomiot ehdotuksen vaikutuksista oman organisaation näkökulmasta

1. Toimintatapoihin liittyvät suorat ja epäsuorat vaikutukset

Kirkkohallitus pitää kannatettavana useita raportissa esitettyjä, henkilötunnuksen uudistamiseen liittyviä tavoitteita. Tällaisia ovat mm. pyrkimys siihen, että Suomessa julkisen hallinnon kanssa fyysisesti tai digitaalisesti asioivalla henkilöllä on ainoastaan yksi identiteetti ja ainoastaan yksi rekisterihenkilöllisyys. Myös henkilötunnuksen myöntämiskynnyksen

28.05.2020

Kirkkohallitus - Virastokollegio

mataloittamista esimerkiksi työ- tai oleskelulupaa odottavien paperittomien ulkomaalaisten kohdalla pidetään kannatettavana.

Kirkossa nähdään tarpeelliseksi teknologisen kehityksen hyödyntämisen siten, että erityisesti ulkomailla asuvien suomalaisten ja myös ulkomaalaisten henkilöiden yksilöinti olisi mahdollista digitaalisessa asiointiprosessissa.

Henkilötunnusta käsitellään Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lukuisissa eri tietojärjestelmissä. Raportissa esitettyjen uudistusten toteuttaminen edellyttää näihin tehtäviä mittavia muutostöitä. Koska henkilötunnuksesta ei olisi jatkossa mahdollista päätellä henkilön syntymäaikaa ja sukupuolta, täytyy henkilötunnusta käyttäviin tietojärjestelmiin lisätä uusia tietokenttiä näiden tietojen saamiseksi. Lisäksi muutoksia vaaditaan mm. sähköisten asiointipalveluiden tunnistautumisiin, käsittelysääntöihin, rajapintoihin, lomakkeisiin, raportointiin ja tilastoihin. Muutoksia vaaditaan paitsi tietojärjestelmien tietosisältöihin myös sovellusten näyttöihin ja sovelluslogiikkaan. Muutosten toteuttaminen ei ole tietoteknisesti vaativaa, mutta työmäärällisesti kyseessä on mittava uudistushanke.

2. Kustannukset

Kirkkohallitus on kiinnittänyt huomiota muutoksesta aiheutuviin kokonaiskustannuksiin.

Kirkkohallitus vastaa kirkon valtakunnallisten tietojärjestelmien kustannuksista. Tämän lisäksi jokainen seurakunta on itsenäinen toimija ja hankkinut tietojärjestelmiä omilla sopimuksilla. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eri tietojärjestelmiin vaadittavien teknisten muutosten kokonaiskustannuksiksi arvioidaan noin 1 M€. Tämän lisäksi kustannuksia syntyy mm. viestinnästä ja uusien toimintatapojen koulutustarpeesta.

Ehdotuksen aikataulu ja siirtymäajat

Siirtymäkauden alkaminen vuonna 2023 tarkoittaisi muutosten laajuuteen, työmääriin ja kustannuksiin nähden erittäin lyhyttä valmistautumisaikaa. Jo ennen siirtymäkauden alkamista on tietojärjestelmiin kohdistuvia muutoksia suunniteltava, määriteltävä ja testattava. Lisäksi aikataulu aiheuttaa viivästyksiä vuosille 2020–2023 aikataulutettuihin muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin. Myös kaikkien osa-alueiden teknisten toteutusten läpivienti esitetyn siirtymäajan puitteissa nähdään haasteellisena.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko ei näe mahdollisena, että uudistukset toteutettaisiin raportissa esitetystä aikataulusta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet

Lausunto toimitetaan lausuntopalvelu.fi -palveluun.